

Lausunto

20.11.2020

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Business Finland käsittelee valtiontukitoiminnassa luottamuksellisia ja usein julkisuuslain nojalla salassapidettäviä tietoja. Organisaation prosessit ovat pääsääntöisesti digitaalisessa ympäristössä, joka tuottaa tasaisesti valtavan määrän dataa. Tämän datan perusteella Business Finland julkaisee tilastollista materiaalia, joka sisältää tiedon julkisuutta koskevien säännösten sallimia yksityiskohtia. Tästä esimerkkinä vuosittain julkaistava avoin tietoa-aineisto Business Finlandin myöntämästä tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoituksesta, josta saa ladattua taulukoita sekä CSV että XSL –formaateissa. Suurelta osin kerääntyvä muu data on salassapidettävää ja sen pohjalta tehtävät julkaisut ovat sellaisia, joissa yhtiöiden ja henkilöiden tietoja ei julkaista.

Avoin tietoa-aineisto Business Finlandin rahoituksesta: <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/tietoa-meista/rahoitustiedot>

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei veloiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Tuemme väitettä.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

Muutostarpeesta ei ole tietoa, mutta esitysluonnoksessa ei ole mainintaa yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmää koskevasta ns. ASKO-laista. Tämän lain nojalla Finnvera, Business Finland ja ELY-keskukset jakavat asiakastietoja keskenään.

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Business Finland tekee joko itse tai teettää säännöllisesti uutisia, tiedotteita ja julkaisuja, jotka ovat maksutta kaikkien saatavilla Business Finlandin kotisivuilla ja joiden sisältämää tietoa saa käyttää vapaasti.

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

Tämä on hieman epäselvää, mutta todennäköisesti Business Finland Oy olisi lain soveltamisalan piirissä.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimiva Business Finland koostuu virastosta (Innovaatorahoituskeskus Business Finland) ja valtionyhtiöstä (Business Finland Oy). Näiden oikeushenkilöiden toimintaa koskee osittain eri lainsäädäntö riippuen siitä, mitä tehtävää kulloinkin hoidetaan. Business Finlandia kuitenkin ohjataan yhden yhteisen strategian kautta ja suhde julkiseen ja ei-julkiseen tietoon on sama. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland – nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (1146/2017) 16 §:n mukaan rahoituskeskus valvoo yhtiön toimintaa.

Tunnistattekko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

Jos lakia sovelletaan Business Finland Oy:öön, saattaisi olla tarpeen huomioida Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland –nimisestä osakeyhtiöstä annettu laki (1146/2017). Tosin Business Finlandille on tässä vaiheessa epäselvää, mitkä Business Finland Oy:n asiakirjat tai muu data katsottaisiin kuuluvan valmisteltavan lain soveltamisalaan.

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-
Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-
Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-
Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-
Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Business Finland pyrkii toiminnassaan noudattamaan läpinäkyvyyttä ja tuottamaan ydintoimintojensa ohella yleisesti yhteiskuntaa ja innovaatiopolitiikkaa hyödyttävää tietoa. Koska uudessa laissa ja direktiivin perusteella on vielä epäselvää, tuottaako Business Finland sentyyppistä arvokasta tietoaineistoa sekä tiheästi tai reaaliaikaisesti päivittyvää tietoa (dynaamista dataa), johon avoimen datan direktiivin täytäntöönpanolaki soveltuisi, niin tässä lausunnossa ei voida ottaa kantaa, mikä muuttuisi nykyisestä toiminnasta. Arvokkaan tietoaineiston määritelmä olisi ehdottoman tarpeellinen kokonaisuuden konkretisoimiseksi. Mitä esimerkiksi Business Finlandin avoimen tietoaineiston tyyppisen aineiston kohdalla tarkoittaisi se, että tieto olisi saatavilla teknisten rajapintojen kautta, verrattuna sen nykyiseen julkaisutapaan. Koska julkaistua dataa voi myös ladata maksutta csv ja xls –formaateissa sekä uudelleen käyttää, mikä olisi se direktiivin täytäntöönpanolain mukainen muutos Business Finlandille.

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Business Finland suhtautuu myönteisesti julkisen tiedon ja datan avoimuuteen, mutta erilaiset vaihtoehdot käytettävyyden osalta tulisi myös huomioida, jotta julkaisijallekin luodaan mahdollisuus hyödyntää julkaisutoiminnasta saatavaa dataa.

Pyydämmekin huomioimaan erityiskysymyksen, joka liittyy julkisiin varoin tuotettuihin tietoaineistoihin ja julkaisuihin. Voivatko julkaisut, jotka ovat tällä hetkellä avoimesti kaikkien saatavilla avoimen tietoverkon kautta, olla jatkossa saatavilla esimerkiksi kirjautumisen takana? Kirjautumisen yhteydessä vaadittavat tiedot auttavat organisaatiota kohdentamaan palveluitaan paremmin ja seuraamaan julkisten tietoaineistojen käyttöastetta ja hyödynnettävyyttä. Tästä syystä olisi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä otettava kantaa, luoko täytäntöönpano esteen tällaiselle toiminnalle tai onko muuten huomioitava direktiivin täytäntöönpanon aiheuttamat muutokset julkisen organisaation palveluiden suunnittelussa.

Ewart Liisa
Innovaatorahoituskeskus Business Finland